

Прочетете внимателно текста.

„Върви, народе възродени, към светли бѣднини върви. С книжовността, таз сила нова, съдбините си обнови...“ Слушали ли сте нестройните гласчета на децата от предучилищна възраст, когато се мъчат да произнесат дългите непознати думи на Стоян Михайловски? Гледали ли сте смутените им личица, когато объркат мелодията, написана от Панайот Пипков, и тази светлина в очите им, когато всичко тръгне плавно и в нестройния хор звънне още едно гласче? Тези гласове и шум като че извират отвред, от простора, от слънцето и от дъжда. Не ви ли е къпал този толкова чест Кирило-Методиевски дъжд? Забелязали ли сте, че това е денят, когато природата е най-зелена и слънцето е най-весело. Макар че учебната година е пред края, вие не можете да избегнете чувството за начало. Начало на узряване, начало на възмъжаване, начало на учене, начало на живеене. Сигурно няма възрастен българин, който в този Кирило-Методиевския ден да не види себе си като ученик. Това си е чисто български празник, роден, наш.

Поетът е написал мъдрото си пожелание: „С книжовността, таз сила нова, съдбините си обнови.“ Не с меча, не с куршума, не с юмрука, не с дивата физическа сила, не с покорната неграмотност, а с книжовността! И това е отглас на вековната и дълбоката народна вяра в „книжовността“, отглас на една толкова рядка и странна любов към знанието и просветата. Ако тръгнем назад в историята, ние ще срещнем този отглас още в самото начало, още при Климент и Наум. Чуйте словото на Йоан Екзарх и толкова целомъдрената и чиста реч на Черноризец Храбър, минете през робството и вижте как един език буйно и стремглаво расте от Софроний Врачански до Вазов, вижте неподражаемата светлина на читалищата, болезнената привързаност към училището, особеното място на българския учител и огромната любознателност на българина към света, към познанието, към собственото преосмисляне на житейски факти и чужда мъдрост. Всичко голямо, хубаво и красиво в нашата история е дошло „с книжовността, таз сила нова“.

Невежеството най-напред е самоотказването на човек да се учи, което е самоотказване на човек да разбира. Ако светът на победилото невежество спира развитието на духовните сили на един народ, то оттам идва и омразата, зложелателството, завистта, подлостта и други подобни «добродетели». Ако разберете един човек, вие не можете да го мразите, независимо колко ви е приятен или неприятен... но омразата е задължителен атрибут на невежеството...

Казват, че едно дете на петгодишна възраст задава средно осемстотин въпроса на ден. И това е може би най-позитивната черта у човека. Въпросът е за човешката необходимост да задава осемстотин въпроса на ден и да иска да знае всичко, и да пита, докато не го научи. Тази необходимост създаде цялата световна цивилизация и тя гласна ръцете на Кирил и Методий да напишат азбуката. Защото и по тяхна време невежеството бе най-страшната напасть.

По Георги Марков

№	Тестови задачи	Точки	
1.	<p>Отговорете с ДА или НЕ.</p> <p>А. В текста се говори за празнуване на 24 май. ДА/НЕ</p> <p>Б. Според текста вяра в силата на „книжовността“ съпровожда българите повече от 1000 години. ДА/НЕ</p> <p>В. Според текста невежеството поражда добродетели. ДА/НЕ</p> <p>Г. Според текста на 24 май винаги вали дъжд. ДА/НЕ</p> <p>Д. Според текста книжовността е по-силна от омразата. ДА/НЕ</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5
2.	<p>Отговорете на въпроса, като заградите буквата на верния отговор. Към кой тип се отнася текстът?</p> <p>А. повествование, монолог;</p> <p>Б. разсъждение, описание;</p> <p>В. описание, повествование;</p> <p>Г. описание, диалог.</p>	L/0/1	L/0/1
3.	<p>Открийте в текста и запишете към всяка дадена дума:</p> <p>А) по един антоним</p> <p>уверен – _____</p> <p>тъжно – _____</p> <p>млад – _____</p> <p>чужд – _____</p> <p>честа – _____</p> <p>Б) по един синоним</p> <p>бъдеще – _____</p> <p>образованост – _____</p> <p>завършек – _____</p> <p>красиво – _____</p> <p>всекидневен – _____</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5
4.	<p>Тълкувайте смисъла на изразите от текста с едно изречение или синонимен израз:</p> <p>Тази светлина в очите им - _____</p> <p>_____</p> <p>език буйно и стремглаво расте - _____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3

11.	<p>Определете кои от изречените долу времена се срещат в текста. Запишете по един пример в съответните редове.</p> <p>Сегашно време _____</p> <p>Минало свършено време _____</p> <p>Минало несвършено време _____</p> <p>Минало предварително време _____</p> <p>Бъдеще време _____</p> <p>Минало неопределено време _____</p>	L/0/1/2 /3/4 L/0/1/2	L/0/1/2 /3/4 L/0/1/2
12.	<p>Употребете и запишете думата <i>писател</i>:</p> <p>1. В съчетание с числителното 2: _____</p> <p>2. В съчетание с думата <i>няколко</i>: _____</p> <p>3. Вместо точки в следните изречения думата <i>писател</i> в необходима форма: Думите на _____ бяха приети с голяма радост и внимание. _____ се стараеше да предаде на слушателите най-точно своята мисъл. Накрая всеки получи по една книга на този _____.</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5
13.	<p>Препишете текста, като поправите грешките.</p> <p>Приз годините на робството любовта към родното и стремежа към независимост довели до невиджданото развитие и създаване на огромният и мощен национален епос, който съхрани живото слово, и запази кирило-методиевската азбука.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2 /3/4/5	L/0/1/2 /3/4/5

14.	<p>Прочетте изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Гледали ли сте смутените им личица, когато объркат мелодията, написана от Панайот Пипков, и тази светлина в очите им, когато всичко тръгне плавно и в нестройния хор звънне още едно гласче?</p> <p>Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L/0/1 L/0/1	L/0/1 L/0/1
15.	<p>Трансформирайте пряката реч в косвена и запишете изречението.</p> <p>Писателят ни пита: «Слушали ли сте нестройните гласчета на децата от предучилищна възраст, гледали ли сте смутените им личица?»</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2 L/0/1/2	L/0/1/2 L/0/1/2
16.	<p>Назовете и запишете три произведения в българската литература (и авторите им), в които се разказва за училище или ученици.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3 L/0/1/2 /3
17.	<p>Открийте и запишете 3 общи признака в характеристиките на родната реч в двата цитата.</p> <p><i>«Ти – като на дете усмивката лучиста!/ Ти – като майчина милувка тиха, чиста! / И сладка си като молитва в късен час, / и твърда, твърда си о, реч, като елмаз!»</i></p> <p>(Кирил Христов. Българска реч)</p> <p><i>«О, наше българско свещено слово, / с прамайчиното мляко всмукано в кръвта ни, / ...Ти, слово – твърдо като камък черновършки / и нежно като роза казанлъшка.../ Ти – Слово Българско – бъди благословено/ и нине и присно/ и во веки веков!»</i> (Елисавета Багряна. Славослов)</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L/0/1/2 /3	L/0/1/2 /3

